

A lap eszellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal:
Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak, nyiltterek és hirdetések.

Telefon szám 34.

MURAKÖZ

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.
Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . . . K 10—
Fél évre . . . . . 5—
Negyed évre 250

Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések jutányosan számoltatnak.

Nyilttér petítésre 50 fillér.

Főszerkesztő:

ZRINYI KÁROLY.

Főszerkesztő:

MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és lapfajdosztó:

STRAUSZ SÁNDOR.

Igazság és erőszak.

A civilizáció célja nem egyéb, mint legyőzni az erőszakot az igazság hatalmával. Az emberiség története az állati ösztön jegyében indul az évezredek elé s minden erkölcsi melléktekintet nélkül csaknem kizárólag a fizikai élet fentartására irányul. Erőteltjes önzés, meztelen kiméletlen realitás vezet, ösztönzi az embereket arra, hogy mindent letiporjanak, ami a legprimitívebb szükséglet: a táplálkozást megakadályozhatná. Evés-iváson kívül egyelőre más igénnyel nem lép fel az őskorbeli ember az étellel szemben.

De az emberiségnek már csecsemőkorában is kiválnak egyesek, kikben néha-néha felébred az igazság szunnyadó érzése. Igyekeznek szabadulni az emberrel vele született ösztönnek legalább legvaskosabb gerjedelmétől. S az igazság azzal indul világot hódító diadalútjára, hogy éppen ezek a kiváltságos érzelmű férfiak ragadják magukhoz a vezérszerepet, első és azóta sok milliószor bevált bizonyítékul annak, hogy a nyers erőszak kénytelen meghajolni az igazság hatalma előtt.

Ezzel kezdődött a civilizáció nagy munkája, mely évezredekben át tartott, de befejezve még nincs és sohasem lesz. Mindig akadnak egyesek, egész népek, sőt — mint most is láthatjuk — népeknek nagy csoportjai is, melyek nem törődve igazsággal, erőszakhoz folyamodnak, hogy önös szándékaikat megvalósíthassák. Az igazság vereséget kénytelen szenvedni. De azért még sincs ok arra, hogy a jóérzésű ember emiatt el-

keseredjék. Erős vigaszt nyújt neki a nagy tanítómester: a történelem, mely tényekkel igazolja, hogy az erőszak győzelme sohasem vezetett tartós eredményhez. Előbb vagy utóbb — igaz, hogy nagyon váltakozó időtartamok multával — a Nemezis mindig utolérte azokat, kik nem az igazság, hanem az erőszak jegyében jutottak meg nem érdemelt fölényhez.

Időszzerűkké ezeket a fejtegetéseket az antántnak Görögországgal szemben követett eljárása teszi. Verlézítőnek tartanók ezt a zsarolási manővert, ha az antánt hasonló, bennünket még közelebről érintő brutalitásokkal hozzá nem szoktatott volna abhoz, hogy mindent várhassunk tőle, csak kifogástalan hadviselést nem. Az antántnak cselzővésekkel, ármányokkal tulontulmányozott arzenáljából annyi aljasság kerül ki, hogy ki foghatatlanságát mindig újból, meg újból kell megcsodálni. Ha ez oly szomorú etikai tünet nem volna, kacagni lehetne azon, mily módon zárják körül, kerlik be és támadják meg dum-dumgolyókkal az igazságot elleneségeink, akiknek sejtőszándaja ezenközben a rágalom mindenféle hangnemeire hangolt trombitákon fujja a harciindulót. Persze, hogy a melódiaikban összhang nincsen, de azért mégis sok kereszttel megrakott durban harosog a belga ária, míg a görög dallam zengzetességének fokozására még a leglágyabb moll sem puhítja eléggé a lyukas rezek me-revségeit.

E zene hallatára mit tehetnénk egyebet, mint bedugni fülünket? Nem hiszünk az antántnak azzal, hogy felháborodunk, mert hiszen nincs közöttünk senki, ki az

előzmények után más, a lietzességgel inkább megegyező eljárást várna tőle. Egyelőre még Görögország leláncolása többet nem jelenthet számunkra, mint újabb mérközést egy nem is új harctéren, — egy mérközéat, amelyre rég előkészültünk és amelyre épp oly elszánt harcikedvvel várjuk az ellenséget, mint a többi hadiszintéren.

Egyesült hadaink nyugodtan vehetik föl itt is a küzdelmet, mert itt is, mint mindenütt másult, az igazság a fegyvertársunk és nincs az az agyafurt antánt-erőszak, mely azt legyőzhetné.

Adakozzunk az elesett hősök özvegyei és árvái javára!

Hadségélyező Hivatal főpénztára, Képviselőház.

KÜLÖNFÉLÉK.

Veled, óh édesem . . .

Veled, óh édesem,
Szeretnék röpülni,
Virágos vonatban
Melletted ott ülni.

Harcolni melletted
Buzsákon és vízfőzén,
Folyjon a Hasadék
Véreddel a vérem . . .

Elmenni teveled
Messe a harctérre,
Hol annyi magyarnak
Folyt már el a vére . . .

De itthon maradok,
Mert te úgy akarsz,
Éleg nekem szavad,
Hogy megvéd a karod.

„Gyenge nő kére
Nincs szükség, hogy öljön,
— Mondottad — míg magyar
Élni fog e földön”.

III. Szivoncsik Antal.

A lépcső.

Stafi a neve, de nálunk: grádics,
Szereljük, hogyha nem sokat ad is.
Két napra kenyér, kilónyi néhész
És mégis, mégis, mégis oly kevés . . .

Ha jobb világ van: cigit is hozhat
S ha nem hoz, vigasz: majd hoz a holnap.
Megtalálásul olykor íat adnak,
Íz bár a neve, nincs íze annak. —
Vágyunk és célunk a legeslegvégső:
Jájjön egy gasdag, hatalmas lépcső.

Lázár Alajos.

Nyári üdülés.

(Monolog).

Irtó: Szivoncsik Antal.

Borzasztó látásom volt a minap. Összeszorult szívem, ha csak rá is gondolok.

A dolog így történt. Egy hónappal ezelőtt nyári üdülésre mentem. Hova? Nem mondom meg, mert nem akarok szembekerülni az illető falú birájával és a tanács nagyérdemű tagyaival. Azt talánk mondani, hogy a falujokat befeketi-tem és tőle a nyaralókat és turistákat eljlesztetem. Mivel azonban cikkemben meg kell neveznem nyaraló helységemet, legyen hát a neve Falva. Károlyfalva, Antalfalva, Márkusfalva, Zsebefalva, Tamásfalva, Tiszafalva, Topánfalva, Futásfalva. Vidékünkön

különféle falva van vagy ötszáz, így a birák és a tanács tagjai egyike sem fog reám neheztelni.

Oh, mit éltem én át e nyári lakásomban Falván! Vajjon neked, kedves olvasóm, van városban kényelmes lakásod? Igen?! Nyári üdülésre akarsz menni? Hallgasd meg az én tanácsomat és nem lesz szükséged városból elmenni. Lesz pompás nyári üdülésed, anélkül, hogy a városból távoznod kellene. Csinálok én neked falusi üdülést városban. Ime, ha van 5 szobás lakásod, zárd be őket mind és magad a padlásra menj lakni. Ágyadból dobd ki a madracot és pusztá deszkákra aludj. Azonkívül az ágyadba eressz két zsák balhát. És ezel a te padlásodon megvan a remek nyári lakás. Ilyenben lakom én is Falván már egy hónapja!

A remek lakáshoz az élet egyéb feltételei is alkalmazkodnak. Hétfőn marhahushiany miatt ételtem kenyér, vaj és tea volt; kedden vaj tea és kenyér. Szerdán nem volt hús, mert a szomszédfalú zsidója nem őlt, azért ételtem tea, kenyér és vaj. Csütörtökön kenyeret és teát kaptam, mert a vaj elfogyott. Pénteken a zsidó vágott, de azt a gypmester felsőbb parancsra a földbe ásta.

Oh, te gypmester! Elástad az én egyetlen reményemet! Szombaton éhség; vasárnap a nép a templomban, a földmivésők zárva, nincs kenyér — borzasztó éhség — mit csináljak. — A közeli patakban megpillantottam egy pisztrángot, mint az éhes tigris ugrottam utána, hogy élve lenyeljem, a pisztráng azonban elillant és én egy kődarabot nyeltem le. — Na de ily nehéz időben ez is jó!

E borzasztó élet mellett azonban a vidék szép és költői! Hétfőn a forráshoz mentem, mely a természet zöldből oly virág csörgedez. Mintha csak a költő találta volna ki e csodát. Mintha csak valami zseniális festő alkotta volna össze e vidéket. A víz, mint a kristály, csak úgy csalja e embert, hogy fűródjek meg!

— Mit akar az úr? kérdi tőlem valami gazda.
— Fürödni.
— Nem tanácsolom.
— Már miért nem?
— Mert e patakban lópiócák vannak.
— De hát én nem vagyok ló.
— Azok az embereket még jobban szeretik, mint a lovakat.

Vállaimra vetve kabátomat, az erdő szélén levő virágos rétre akarok menni.

— Kie ez az erdő?
— Enyém, uram.
— Megengedi atyám, hogy benne epret szedjek?

— Már miért ne engedném meg!
Az erdő mellett gyönyörű rét terül, melyen három tehén legelészik.
— E rétre, uram, ne menjen.
— Miért?
— Azért, mert a bika döf.

És tényleg alig dugom ki fejemet az erdőből, már is hegyes szarvaival közeledik felém a rettenetes állat, oly élesen nézve reám, mintha csak véres szemével le akart volna fotografálni. Kö-

Ne namo šrapneli, nego i granati,
Da je vnoći junak dobi moral pasti.

Preminula sila, velka žalost bila,
Ar si vnoći junak krv svoju preljeva.

Tam su odmah došli štiri saniterci,
Ki su bili njegvi najprvi dopleri.

Njegvo telo mrtvo odmah su zdignuli,
Pa su ga k nemilim doktorom odnesli.

Doktori nemili telo pregledali,
Telo pregledali, taki zakopali.

Vnoći junak stoji pri grobu pajaša,
Miló se zdihava, suzice zbrisava.

Doktori su taki arkuša pisali,
Njegvoj staroj majki tužen glas poslali.

S Bogom anda dragi japek i mamica!
Japek i mamica, žena i dečica!

Ve počivam v miru vu črnoj zemljici,
Već si nebum služil kruheka dečici.

Nemrem vam pisati nikakvogla glasa,
Ar me je zelena travica obrasa.

Sunčece rumeno dalko se mje skrilo,
Cvetiče črleno sve mi se povehlo.

Anda s Bogom deca i tovarušica,
Japek i mamica i sva rodbinica.

Za me se molite mila ma dečica,
To je moja prošnja i najzadnja rečica.

Petkovics Jožef.

Opomena!

Jeden medjimurski potepuh vu više mestu se je za mojega sina vun dal i vu moje ime peneze na posud zel. Opominam svakoga, da ja toga duga nebudem prepoznal i ako još negdi bude to probal, prosim ga odmah občinskomu poglavarstvu ili žandarom prék dati.

Antonovics József

C-áktornya.

GABONA ÁRAK/CIENA ŽITKA

MÉTERMÁZSA	1 METERCENT	K
Buza	Pšenica	36.50
Rozs	Hz	30.—
Arpa	Ječmen	29.—
Zab	Zob	28.—
Kukorica uj	Kuruza suha	29.—
Fehér bab uj	Grah beli	40.—
Sárga bab	Grah žuti	40.—
Vegyes bab	Grah zmešen	40.—
Kendermag	Konopljeno seme	50.—
Lenmag	Len	50.—
Tökmag	Koščice	110.—
Bükköny	Grahorka	32.—

Egy nyomdász
és egy
papírkereskedőtanuló
felvétetik

Strausz Sándor

könyv- és papírkereskedésében, könyvnyomdájában Csáktornyan.

Muraszentmártonban, egy jó
forgalmu
vendéglő és mészárszék,
elköltözés miatt azonnal eladó
vagy bérbeadó.

Özv. Filo Vinczéné.

Értesítés.

Tisztelettel hozzuk köztudomásra, hogy a pénzügyviszonyoktól indítva, f. évi július hó 1-től kezdődő érvénnyel 4%-ban állapítottuk meg általános betétkamatlábunkat.

Csáktornya Vidéki Takarékpénztár
Reszvénytársaság.

Legújabb háborús térképek!

Bródy-féle EGYPTOM és a NILUS
KÖRNYÉKI ORSZÁGOK
HÁBORUS TÉRKÉPE.
KISÁZSIA és a BAGDADI
VASÚT HÁBORUS TÉRKÉPE.
Ára 1-50 kor.

Bródy-féle SZALONIKI és KÖRNYÉKÉNEK HÁBORUS TÉRKÉPE.
Ára 1- kor.
Kapható:
Fischel Fülöp (Strausz Sándor)
könyvkereskedésében - Csáktornyan

A világháború

minden mozzanatáról

bő,
eredeti,
megbízható,
kimerítő

értesülésekkel, térképekkel, magyarázatokkal szolgál az

AZ UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP

olvasóinak.

Előfizetési árak:

Egy hónapra K 2-80 Félévre . . . K 16.—
Negyedévre K 8.— Egész évre K 32.—

Megrendelő cím:

AZ UJSÁG KIADÓHIVATALA

Budapest, VII. Rákóczi-út 54 szám.

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendő az előfizetési díjak, nyilatkozatok és hirdetések.

Telefon szám 34.

MURAKÖZ

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, irodalmi és szépirodalmi hetilap. Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . . . K 10—
Fél évre . . . . . 5—
Negyed évre 2-50
Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések jutányosan szívatlanok.

NYILATKOZÁSOK 50 SZÉK.

Főszerkesztő:
ZRINYI KÁROLY.

Főszerkesztő:
MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és lapfajlagos:
STRAUSZ SÁNDOR.

Igazság és erőszak.

A civilizáció célja nem egyéb, mint legyőzni az erőszakot az igazság hatalmával. Az emberiség története az állati ösztön jegyében indul az évezredek elé s minden erkölcsi mellékletek nélkül csaknem kizárólag a fizikai élet fenntartására irányul. Erőteltjes önzés, meztelen kiméletlen realitás vezet, ösztönzi az embereket arra, hogy mindent letiporjanak, ami a legprimitívebb szükséglet: a táplálkozást megakadályozhatná. Éves-iváson kívül egyelőre más igényt nem lép fel az őskorbeli ember az étellel szemben.

De az emberiségnek már csecsemőkorában is kiválnak egyesek, kikben néha néha felébred az igazság szunnyadó érzése. Igyekeznek szabadulni az emberrel vele született ösztönnek legalább legvaskosabb gerjedelmétől. S az igazság azzal indul világot hódító diadalútjára, hogy éppen ezek a kiváltságos érzelmű férfiak ragadják magukhoz a vezérszerepet, első és azóta sok milliószor bevált bizonyítékul annak, hogy a nyers erőszak kénytelen meghajolni az igazság hatalma előtt.

Ezzel kezdődött a civilizáció nagy munkája, mely évezredek át tartott, de befejezve még nincs és sohasem lesz. Mindig akadnak egyesek, egész népek, sőt — mint most is láthatjuk — népeknek nagy csoportjai is, melyek nem törődve igazsággal, erőszakhoz folyamodnak, hogy önös szándékaikat megvalósíthassák. Az igazság vereséget kénytelen szenvedni. De azért még sincs ok arra, hogy a jóérzésű ember emiatt el-

keseredjék. Erős vigaszt nyújt neki a nagy tanítómester: a történelem, mely tényekkel igazolja, hogy az erőszak győzelme sohasem vezetett tartós eredményhez. Előbb vagy utóbb — igaz, hogy nagyon váltakozó időtartamok múltával — a Nemezis mindig utolérte azokat, kik nem az igazság, hanem az erőszak jegyében jutottak meg nem érdemelt fölényhez.

Időszzerűk ezek a fejtelegéseket az antántnak Görögországgal szemben követett eljárása teszi. Verláztónak tartanók ezt a zsarolási manővert, ha az antánt hasonló, bennünket még közelebből érintő brutálisokkal hozzá nem szoktatott volna ahhoz, hogy mindent várassunk tőle, csak kifogástalan hadviselést nem. Az antántnak csel-szövésekkel, ármányokkal tulontúltömött arzenáljából annyi aljasság kerül ki, hogy kifogyhatatlanságát mindig újból, meg újból kell megcsodálni. Ha ez oly szomorú etikai tünet nem volna, kacagni lehetne azon, mily módon zárják körül, kerítik be és támadják meg dum-dumgolyókkal az igazságot elleneségeink, akiknek sajátságosá az enklóben a rágalom mindenféle hangneme hangolt trombitákon fújja a harciindulót. Persze, hogy a melódiákban összhang nincsen, de azért mégis sok kereszttel megrakott durban harosag a belga ária, míg a görög dallam zengzelességének fokozására még a leglátványabb moll sem puhítja eléggé a lyukas rezek me-revségeit.

E zene hallatára mit tehetnénk egyebet, mint bedugni fülünket? Nem hiszelünk az antántnak azzal, hogy felháborodunk, mert hiszen nincs közöttünk senki, ki az

előzmények után más, a listességgel inkább megegyező eljárást várna tőle. Egyelőre még Görögország leláncolása többet nem jelenthet számunkra, mint újabb mérközést egy nem is új harcúterem, — egy mérközést, amelyre rég előkészültünk és amelyre épp oly elszánt harci kedvvel várjuk az ellenséget, mint a többi hadiszíntéren.

Egyesült hadaink nyugodtan vehetik föl itt is a küzdelmet, mert itt is, mint mindenütt másutt, az igazság a fegyvertársunk és nincs az az agyafutó antánt-erőszak, mely azt legyőzhetné.

Adakozunk az elesett kőcsök Szegedre és árvái javára!

Hadsegélyező Hivatal főpénztára, Képviseletéhez.

KÜLÖNFÉLÉK.

Veled, óh édesem . . .

Veled, óh édesem, Szereplők röpülni, Virágos vonásban Melletted ott ülni.	Harcolni melletted Bánságban és vidéken, Folyjon a Haudórt Véreddel a vérem . . .
Elmenni teveled Messze a harcúterem, Hol a győzelem Folyt már el a vére . . .	De itthon maradok, Mert te úgy akarsz; Élj nekem szavad, Hogy megvéd a karod.

„Gyenge nő kére
Nincs szükség, hogy öljön,
— Mondottad — míg magyar
Élni fog e földön”.

III. Szivoncsik Antal.

A lépcső.

Staffa a neve, de nálunk: grádics,
Szeretjük, hogyha nem sokat ad is.
Két napra kenyér, kilónyi nehézség
És mégis, mégis, mégis oly kevés . . .

Ha jobb világ van: cigit is hozhat
S ha nem hoz, vigassz: majd hoz a holnap.
Meglelésül olykor ist adnak,
Íz bár a neve, nincs iso annak. —
Vágyunk és célunk a legeslegvégű:
Jöjjön egy gasdag, hatalmas lépcső.

László Alajos.

Nyári üdülés.

(Monolog).

Irtó: Szivoncsik Antal.

Borzasztó látásom volt a minap. Összeszorult szívem, ha csak rá is gondolok.

A dolog így történt. Egy hónappal ezelőtt nyári üdülésre mentem. Hova? Nem mondom meg, mert nem akarok szembekerülni az illető falú birájával és a tanács nagydémű tagyaival. Azt találnék mondani, hogy a falujukat befeketi-tem és tőle a nyaralókat és turistákat elijesztetem. Mivel azonban cikkemben meg kell neveznem nyaraló helységemet, legyen hát a neve Falva. Károlyfalva, Antalfalva, Márkusfalva, Zsebefalva, Tamásfalva, Tiszafalva, Topánfalva, Futásfalva. Vidékünkön

különféle falva van vagy ötszáz, így a birák és a tanács tagjai egyike sem fog reám nehezteni.

Oh, mit éltem én át a nyári lakásomban Falván! Vajjon neked, kedves olvasóm, van városban kényelmes lakásod? Igen?! Nyári üdülésre akarsz menni? Hallgass meg az én tanácsomat és nem lesz szükséged városból elmenni. Lesz pompás nyári üdülésed, anélkül, hogy a városból távoznod kellene. Csinálok én neked falusi üdülést városban. Ime, ha van 5 szobás lakásod, zárd be őket mind és magad a padlásra mész lakni. Ágyadból dobd ki a matrácot és pusztá deszkákot aludj. Azonkívül az ágyadba eressz két zsák balhát. És ezzel a te padlásodon megvan a remek nyári lakás. Ilyenben lakom én is Falván már egy hónapja!

A remek lakáshoz az élet egyéb feltételei is alkalmazkodnak. Hétfőn marhahusidny miatt ételtem kenyér, vaj és tea volt; kedden vaj tea és kenyér. Szerdán nem volt hús, mert a szomszédfalú zsidója nem ölt, azért ételtem tea, kenyér és vaj. Csütörtökön kenyeret és teát kaptam, mert a vaj elfogyott. Pénteken a zsidó vágott, de azt a gypmester felsőbb parancsára a földbe ásta.

Oh, te gypmester! Elástad az én egyetlen reményemet! Szombaton éhség; vasárnap a nép a templomban, a földműveskör zárva, nincs kenyér — borzasztó éhség — mit csináljak. — A közeli patakban megpillantottam egy pisztrángot, mint az éhes tigris ugrottam utána, hogy élve lenyeljem, a pisztráng azonban ellillant és én egy kődarabot nyeltem le. — Na de ily nehéz időben ez is jó!

E borzasztó élet mellett azonban a vidék szép és költői! Hétfőn a forráshoz mentem, mely a természet zöldbőben oly virág csörgedez. Mintha csak a költő taláta volna ki e csodát. Mintha csak valami zseniális festő alkotta volna össze e vidéket. A víz, mint a kristály, csak úgy csajja az embert, hogy fűródjek meg!

— Mit akar az úr? kérdi tőlem valami garda.
— Fűródni.
— Nem tanácsolom.
— Már miért nem?
— Mert e patakban löpőcsák vannak.
— De hát én nem vagyok ló.
— Azok az embereket még jobban szeretik, mint a lovakat.

Vállaimra vetve kabátomat, az erdő szélén levő virágos rétre akarok menni.

— Kie ez az erdő?
— Enyém, uram.
— Megengedi atyám, hogy benne epret szedjek?

— Már miért ne engedném meg!
Az erdő mellett gyönyörű rét terül, melyen három tehén legelészik.
— E rétre, uram, ne menjen.
— Miért?
— Azért, mert a bika dől.

És tényleg alig dugom ki fejemet az erdőből, már is hegyes szarvaival közledek felém a rettenetes állat, oly élesen nézve reám, mintha csak véres szemével le akart volna fotografálni. Kö-

— **Kérelem.** Lapunk folyó hó 1-ével a XXXIII-ik évfolyam III-ik negyedébe lépett; ez alkalommal tisztelettel kérjük előfizetőinket, kiknek előfizetésük lejárt, megújítani, a kik pedig előfizetési díjjal hátralékban vannak, azt mielőbb beküldeni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében fennakadás történjen. Tisztelettel a kiadóhivatal.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . . . K 10.—
Fél évre . . . . . „ 5.—
Negyed évre . . . . . „ 2-50
Egyes szám ára 20 fillér.

— **Hősi halál.** Lapunk horvát részének érdemes munkatársát, Pataki Viktor kotori áll. isk. igazgatótanítót súlyos csapás érte. Elvesztette 19 éves Viktor nevű fiát a Hazánkban teljesített szolgálataiból kifolyólag. Pataki Viktor a 18 évesek sorozatán tavaly bevált s múlt évi június hóban önként jelentkezett a nagykanizsai parancsnokságnál, ahonnan a komáromi egészségügyi csapat-hoz osztották be. Tavaly decembér havában robbanás történt az ottani municiógyárban s ezért a sebesültek és halottak ellátására kivezényelték az egészségügyi katonákkal Patakit is. A fiatal katona gyengén öltözve vonult ki a hirtelen jött parancsra a helyszínére, hol reggelig dolgozott hidegben, permetező esőben. Ez alkalommal meghűlt és kórházba került. Március közepén hazaküldték a fiút betegben, ahol a gyógyítás és gondos ápolás dacára e hó 20-án elhunyt — életének rövid pályafutását edes, Hazánk szolgálataiban szerzett kórral befejezte. A festileg, lelkileg sokat szenvedett szegény fiút szerető szülői, testvérei s közelebbi ismerősei igaz részvétellel gyászolják. Nyugodjék békében!

— **Doktorráavatás.** Haller Jenő budapesti középiskolai tanárt szombaton bölcsész-doktorrá avatták a budapesti tudományegyetemen. Haller Jenő évekkal ezelőtt a csáktornyai tanítóképző intézetben szerzett oklevelet s egy szlavoniai máv. iskolánál nyert tanítói állást. Majd Budapestre került a Máv. igazgatóságához, ahol nagy elfoglaltsága mellett időt szakított magának, hogy a középiskolai tanárvizsgát lelege s doktorrá is

vetkező pillanatban már a falú másik végén voltam. Mert hiszen én nem vagyok gladiátor, hogy a bikákkal harcoljak. A falú másik oldalán egy, vadászólóval benőtt szép nyári kunyhón akadt meg szömem. Ámulatomból egy méh zavart föl, mely megcsípte az orromat. A méregtől és daganattól lázt kaptam.

— Lefeküdtem az ágyba, melyben két zsák balha volt. A nagy láztól borzasztó látásom volt. Emeltesére a szivem összeszorul.

Ime, megöltém atyámat, öregatyámat, déd-atyámat; fölgyjúttam hét falút és most a törvénysek előtt állok. Beszél az elnök, a védő. Kérdésekkel ostromolnak az esküdtek. Kétségkívül az akasztófára kerülök. Minő élvezet! Végre is befejeződik borzasztó életem Falván. Más világon nem lesznek löpőcák, sem bőszi bika, mely véres szemeit úgy mersziti, mint egy fotografáló masina.

Az ítélet tehát rám nézve megváltást! Már az esküdtek tanácskozásra mentek! Mindjárt fölolvassák az ítéletet. Megvan! Kijöttök. Az elnök, aki a nagy meghatottságtól sárgul, kezében tartja az ítéletet. Minden bizonnyal akasztófa. Az örömtől erősebben dobog szívem. Halotti csend a teremben. Az esküdtek felállnak. Majd az elnök reszelő hangon olvassa:

Életfogytiglan Falván.
Óh, te irgalmatlan! Óh, te minden emberi érzésből kivetkötöttet alak!

promoveáltassék. Mindenesetre dicsérendő munkatársunk ambíciója, aki aközben hirlapírás terén is nem csekély, érdemes tevékenységet fejtett ki.

— **Hangok orosz fogságából.** Kedves sorokat kaptunk Vreszk Jenő okl. tanítótól Tschardasából, Turkesztánból, Ázsiából, ahol már tavaly óta fogságban van. A messze távolból szívélyesen köszönti ismerőseit a Lámpafüvöltő pörkölni aláírással ellátott lev. lappon. Titkos üzenetét azonban nem tudtuk előhívni semmiképen sem. A levelezőlap március 12-től június 3-ig tette meg a hosszú utat.

— **Élelmezési csalók elítélése.** Múlt héten hirdették ki a Kuria ítéletét a hadviselés érdekei ellen elkövetett visszaélés büntetével vádolt Fái Henrik és társai bűnygyében. A Kuria szigorította a törvényszék ítéletét, amennyiben Fái büntetését ötévi fegyházra, 12 ezer K pénzbüntetésre és 10 évi jogvesztésre, s a csáktornyai érdekeltségű Poslusnyi Jánosné vádolt büntetését kétévi fegyházra, 8000 K pénzbüntetésre és ötévi jogvesztésre emelte. Fái Henrik csalási miatt volte gyidőben a csáktornyai pótkórházakban elhelyezett sebesülteknek is rossz ellátásuk, ami az ápoló közönség körében nem egy esetben kritikára adott alkalmat.

— **Hadiképesítővizsgálat.** A harctérről s az egyes állomáshelyekről szabadságolt katonadiákok részére Csáktornyan, a tanítóképző intézetben rendezett négy hetes előkészítő tanfolyam véget ért a jun. 23—25 én, Szirmai Miksa kir. tanfelügyelő elnöklei alatt megtartott osztály-, osztályképesítő és befejező képesítő vizsgálatokkal. A tanfolyamon összesen 22 régebbi és 6 mostani harmadéves növendék vett részt; a volhyniai harctérről 6, a bukovinai harctérről 6 s az olasz frontról 1 növendék vett részt. A vizsgázók mind tanítói oklevelet nyertek, mint sikeres készülségük eredményét. Az új tanítók: Boleki Vendel, Benkovich László (üzvedes), Bezeredy Lajos, Bogyó János (szakaszvezető), Borsó Géza (hadapród), Csenár Aladár (hdjelölt), Hajdu Jenő (hadapród), Horváth László, Kocsis Vilmos, Keller Lázár (hdjelölt), Kolarics Ferenc (örv.), Kolarics József (örv.), Koch Róbert, Lettner János (hdjel), Lovrencsics Ferenc (hadapród), Maurer Péter (hdjel), Morosics Jenő, Novák Imre (e. é. ö.), Pavlics Károly (hdjel), Pintér János (hdjel), Steininger Gábor (hdjel), Stumper Mihály (hdjel), Szántó István, Tangi József (hdjel), Tokos József (hdjel), Toma Károly (hadapród), Varga István (hdjel), Zorkó Ödön (hdjel). A vizsgálatok befejezésével Szirmai Miksa elnök az új tanítókhöz lelkesítő beszédet intézett. A levizsgázott tanítók nyomban a harctérre indultak vagy csapataikhoz vonultak be.

— **Orosz fogságba került.** A harctérről érkezett hivatalos értesítés szerint a legújabb orosz offenzíva során hadifogságba jutott a nagykanizsai 20. honv. gyalogezred szimpatikus őrnagya, Treiber Kálmán is, aki legutóbb a veszprémi 31. gyalogezred zászlóalj-parancsnoka volt.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mesterich Aladár uradalmi tisztartó úr hivatalos kiküldetése alkalmával napidíjként kiutalt 8 K-ját a Vörös Kereszt csáktornyai fiókegyet céljaira adományozta. Köszönetét fejezi ki ezért az elnökség.

— **Napközi Otthon Csáktornyan.** A világháború iszonyatosságai közé tartozik a

csecsemők nagyarányú halandósága. Az anyák elhagyatottsága, a nyomor érzeti hatásait a gyermekek születése és halálózása tekintetében is. Ki van mutatva, hogy tavaly május óta 334000 gyermekkel kevesebb jött a világra hazánkban, másrészt, hogy a csecsemők halálózásának a száma immár 30% felé jár. A belügyminiszter rendeleteire most nagyarányú reformokat szándékoznak életbe léptetni a jövőndék nemzedék érdekében. Többek között az ország nagyobb helyiségeiben napközi otthonokat akarnak létesíteni, az anyákat támogató irodákat felállítani. Vármegyénkben Csáktornyan is állítanak ily otthonot és irodát. A miniszter intézkedett, hogy Zalavármegye a csecsemővédelmet minden erejével támogassa.

— **A háború.** Az orosz offenzíva tartja magát, de ellanyhult. A részünkről megtett ellenintézkedések, csapatpótlások s egyéb megerősítések az oroszokat nemcsak megállították, de Wolhyniában ellenoffenzívát is kezdtünk. Bukovinában ugyan Czernovica bevétel után a Szerethel is átlépték az oroszok, de Kimpolung, Jakobey, Kutya és Kolomea tájékan oly ellenállást fejtünk ki megerősített hadállásokban, hogy azokon az orosz támadások meg fognak törni. Linsingen és Bohlmer kemény leckében részesítették az oroszokat s általános a vélemény, hogy az oroszok többszörösen fogják visszafizetni hazugságokkal felújított zsákmányukat. A Turia szakasznál, Viszniovcik, Tauoczy, Gruziatia, Lokaczy, Sokul mellett vívott ütközetekben 16000 nél több orosz fogolyra tettek szert szövetséges csapataink s egyre több tért nyernek. — Az oroszok a törökkel szemben is huzzák a rövidebbet. A Kaukázusban egyre szűkül a terük, maguk írják, hogy Erzerumot stratégiai okokból ki fogják irtítani. A törökök a Tigris és Eufratesnél félezar oroszot és angolt koncoltak fel, miközben már 25 km. közelségbe jutottak Trapezunthoz s fogtak el 652 foglyot (7 tisz). Az oroszok ezenfölül 2 ezer halottat is veszítettek. — Verdun körül a franciák óriási veszteségeket szenvedtek. Több mint 8000 emberük esett el rövid idő alatt a legifjabb korosztályok rekrutáiból. A németek Thiaumont páncélerődöt s Fleury falut elfoglalták 2673 (60 tisz) fogoly ejtésével. A németek harcolás közben már Verdun legelső védelmi vonalától egy kilométernyire vannak. — Az olasz harctéren csapataink a frontot rövidebbre fogták, de Vante Corbia, Cassa Rottli zárórődöket bevették s a Monte Rosta ellen intézett ellentámadásokat visszaverték. A foglyok száma ezekben a harcokban 1780 (68 tisz) főre emelkedett. Az olaszok vesztesége offenzívánk folyamán az olaszok bevallása szerint, 60000 fogoly, 120 ezer sebesült, 15000 halott, 6000 eltűntből áll. Ezenkívül a tengeren is egyre sok veszteség éri őket: egy segédcirkálójukat, egy torpedórombolót s 12 gőzösüket, egy csomó vitorlásukat torpedózták meg tengeraltjáróink. — Az antant Görögországot állandóan fojtogatta, mire a görögök az ultimátumot kénytelenek voltak elfogadni. Ezzel persze az antant hálójába került az ország s ezentul »részhajlatlan« semlegességet lesz kénytelen tanusítani. — Az Egyesült Államok s Mexiko közt is kiltört a háború. Carridral mellett már ütközet is volt, ahol közel 15000 főnyi vesztesége volt a tulmérés amerikaiaknak halottakban és foglyokban.

— **Beteg katonák látogatása.** Az osztályok kórházakban elhelyezett betegeket június 15-ike óta csak azok a hozzátartozók látogathatják, akik igazolják, hogy a háború tartama alatt himlő ellen sikeresen beoltottak. Kivételnek csak a legsürgősebb esetben a kórház vezetőjének vagy orvosának engedélyével van helye.

— **Rafiaháncs nincs.** A földművelésügyi miniszter felhívja a szőlőgazdákat, hogy rafia helyett költözésért, zsupszosszalmát, hárafaháncsot, iszalagot és fűzveszőt használjanak. A sás és szalmafélék s általában a növényi eredetű költöző anyagok közvetlen használat előtt vízben áztatandók, jól megtaposandók, hogy kellő szívósságot és hajlékonyságot nyerjenek.

— **Jégverés.** Június 28 án d. u. sűrű fekete felhők borították Csáktornya északnyugati látóhatárát. Gazdáink félve nézték a közelgő fekete felleget, mindenkit a jégverés réme tartott lekötve. Mint értesülünk, a félelem nem volt hiábavaló. Vízizentgyörgy körjegyzőség egész területén s a csáktornyai körjegyzőség északnyugati részében 15 percig tartó tyuktojás nagyságu jégeső esett. Különösen a szőlőben, gyümölcsösökben a kár igen nagy. Általában ezen az értékes termő területen a jégeső által előidézett kár 50—100%-ra tehető.

— **Az ujasorozottak tevénytése.** A Szegedi Híradó értesülése szerint az ujasorozottaknak július 14-én kell jelentkezniük szolgálatra. A mezőgazdasággal foglalkozók szabadságot kapnak szeptember elsejéig. Az idősebb alkalmazottak pótszemléje ugyanezen forrás értesülése szerint aug. 31 és szeptember 12-ike közt lesz.

— **Adományok.** Egy nemesszívű adakozó a csáktornyai szegények javára 50 koronát adományozott; a csáktornyai jóléti bizottság pénztárának a csáktornyai templom Szent Antal perselyéből 40 korona adományoztatott; Löbl Rezső helybeli lakos pedig a községi szegények javára 10 koronát küldött, mely adományokért a városi előjáróság s az elnökség köszönetét nyilvánítja.

— **Gabona zár alá vétele.** A m. kir. miniszterium a törvényes rendelkezések alapján az 1916. évi buza, roza, kétszeres, köles, árpa és zabtermést az 1750 sz. rendelettel zár alá veszi. Az erre vonatkozó részleteket Csáktornyan a városvezetés, illetőleg községi házaknál (falu helyeken) meg lehet tudni. Annnyit megjegyzünk, bárki saját szükségletét vásárlás útján a törvényhatóság területén október 15-ig biztosíthatja.

— **14000 tojás lefoglalása.** A múlt héten szanzációja volt Csáktornyanak. A csáktornyai határrendéség lefoglalt ugyanis a vasúton 14000 darab tojást, melyet stajeroszági kereskedők szedtek össze Csáktornya környékén. A tojásokat dobszóval történt kihirdetés után nyomban kiosztották 10 fillérjével a csáktornyai polgárság, elsősorban a tisztviselők körében. A tojások elkobzása nagy örömet keltett Csáktornyan, mert a kivétel miatt már 26 fillért kérnek egy darab tojásért. Ez a radikális intézkedés talán gátat vett a hallatlan uzsorának, mely ezen a téren, meg egyebütt is itt a határszálen grasszál.

— **Állandó mozi.** Az állandó mozi mai előadásainak műsora: Virágok (term. felv.); Az alpesi mámor (dráma 3 felv.); György és Györgyike (vígjáték 3 felv.).

— **Egyfilléres cigaretták.** A dohányjövédéki igazgatóság legújabban egyfilléres cigaretták gyártására határozta el magát. Ezt a cigarettát a szegényebb néposztály használatára szánják. A cigaretták a közel jövőben forgalomba kerül.

— **A gyufauzóra megszűnése.** Szokásba jött, hogy némely kereskedő egy skatulya gyufáért elkért 5—6 fillért azzal az argumentummal, hogy a gyárosok nem lehet olcsóbban megkapni a gyufát. Most azonban a gyufaközpont arról értesítette zalavármegyei megbízottját, hogy a kicsinyben való elárulások közül ezentul csak azoknak ad gyufát, akik kötelezettséget vállalnak, hogy egy skatulya svéd gyufáért nem kérnek többet négy fillérnél. A skatulya gyufa tehát nem lehet drágább négy fillérnél.

— **Drágasági segély kiutalása.** A kormány az állami és vármegyei hivataloknál, iskoláknál alkalmazott tisztviselők s tanárok, tanítók özevegyei s árvái részére az Orsz. Hadsegélyző Hivatal útján egyszerű s mindenkorra szóló drágasági segélyt utal ki. Az ebben a tárgyban beérkezett kérvényeket kumulatív intézk. el és pedig augusztus és szeptember havában, amikor a kérvényezők a folyósított segélyeket a postatakarékpénztár útján kapják kézhez.

— **A cséplések ellenőrzése.** A kormány rendeletet bocsátott ki a cséplési eredmények kötelező bejelentéséről. A rendelet szerint mindazok, akik cséplőgéppel az ez évi termésből búzát, rozst, kétszerest, árpát vagy zabot cséplenek, kötelesek az elcséplent mennyiségeket az előjáróságnál bejelenteni. Az előjáróságok a cséplőgéptulajdonosok és bérlők névjegyzékét kötelesek a statisztikai hivatalnak megküldeni.

— **A katonai fölmentések új rendje.** A soproni kereskedelmi és iparkamara a következő figyelmeztetést bocsátotta ki: Az ipari és kereskedelmi alkalmazottak fölmentési kérvényét jövő évben csak akkor veszik tárgyalás alá, ha a kérvényhez csatolt kimutatásból pontosan megállapítható, hogy az illető vállalatnál hány alkalmazott vonult be a háború folyamán, hány egyén áll jelenleg alkalmazásban s a fölmenteni kért egyén mióta van a vállalatnál alkalmazásban.

— **Rendkívüli segély a nyugdíjas tanítóknak és özvegyeiknek.** A kultuszminiszter a következő rendeletet bocsátotta ki: Az országos hadsegélyző bizottság elhatározta, hogy azoknak a nyugalmazott tanítóknak, (tanítónőknek, óvók és óvónőknek) és tanító özvegyeknek akiknek az országos tanító nyugdíj- és gyámalap-alapból folyósított nyugdíj 2000 koronánál, illetőleg özvegyei segélypénze 1200 koronánál, nem nagyobb, egyszer s mindenkorra segélyt nyújt. Ezt a segélyt azok részére, akiknek, nyugdíja, illetőleg özvegyi segélye 1000 koronánál nem nagyobb, 100 koronában, az 1000 koronánál nagyobb összegű nyugdíjak után pedig (bezárólag 2000, illetőleg 2200 koronáig) 150 koronában állapították meg. Ezeket a segélyeket a kebelbeli számvevőségek útján fogom szélesíthatni és pedig akként, hogy a segélyért folyamodni nem kell. A központi nyilvántartás alapján hivatalból fog a postatakarékpénztár útján az arra jogosultaknak a lehető legrövidebb idő alatt szétküldetni. Így csupán arra hivatnak föl az érdekeltek, hogy amennyiben 1916. évi április hó 1-je után lakóhelyeiket megváltoztatták, új lakóhelyüket az országos tanítói nyugdíj- és

gyámalap számvevőségek (Budapest, V. Hold utca 17. III. emelet) levelében vagy levelezőlapon jelentsék lakóhelyüket azokra a segélyre jogosult tanítók és tanító özvegyek is, kik nyugdíjukat első ízben a most megjelölt időpont után vették föl.

— **Az adóköteles fegyverek bejelentése.** A pénzügyigazgatóság hirdetményi bocsátott ki, hogy a fegyvertartók kötelesek a birtokukban levő és vadászatra használható fegyvereket szám szerint s annak megjelölése mellett, hogy egy, vagy kétszövevényes, június hó folyamán azon községi előjáróságnál vagy adóhivatalnál bejelenteni, ahol az adóköteles állandó lakóhelye van. Aki évközben új adóköteles fegyverhez tartozik ezt a birtokbavételről számított nyolc napon belül bejelenteni. A vadászati jegy elnyerésére irányuló bejelentések ugyancsak június hó folyamán nyújtandók be az illetékes járási főszolgabírósnál. Aki adóköteles fegyverét az adó alól elvonja, eltilkoltja, kihágást követ el, amelyet bírsággal sújtanak. A bírság egyharmada a fejelentőt illeti meg.

— **A vásárok korlátozása.** A kormány rendeletet bocsátott ki, amelylyel a vásárokat szabályozza. A rendelet szerint új országos és hetivásárokat a kereskedelmi miniszter a háború alatt egyáltalán nem engedélyez. A többi napra engedélyezett vásárokat a háború tartama alatt csak egy napon át lehet megtartani, ugyancsak a hetivásárokat is. A törvényhatóságok azokra a helyekre nézve, ahol eddig hetenkint egyszer tartottak hetivásárt, elhatározhatja a vásároknak kéthetenkint való megtartását. Álhelyezéseket vagy pót vásárokat a kereskedelmi miniszter csak feltétlen szükség esetén engedélyez.

— **Napraforgók a vasutak mentén.** A magyar államvasutak igazgatósága elrendelte, hogy a vasúti sínek mentén levő területet nyolcezer kilométer hosszúságban mindkét oldalán napraforgóval ültessék be. A milyen szép virágzalag lesz ez, épen oly hasznos is. Kilónként 2 koronára számítva, körülbelül 3 millió 322 ezer korona jövedelem a remélhető bevétel. Az ültetést a vasúti pályadörök végzik.

— **A fém- és óntárgyak beszoállítás.** A honvédelmi miniszter két rendeletet bocsátott ki egyes fémtárgyak és óntárgyak szerint azok az iparosok és kereskedők, akik az előző rendelet szerint fémtárgyaik egyharmadrészt már beszoállították, kötelesek megmaradt készleteiknek ismét egyharmadrészt beszoállítani. A nélkülözhetetlenség feletti döntés és a pótlási határidő engedélyezése tekintetében az előző rendelet az irányadó. A beszoállítás helyét és idejét közzé fogják tenni s minden törvényhatóság területén egy ellenőrző bizottságot állítanak fel. Az óntárgyak tekintetében a miniszter meghosszabbítja a régebben kitűzött határidőt addig, amíg a fenti rendelet szerint a beszoállítás határidejét publikálják.

— **Zalamegye terméskilátása.** A napokban adta ki a földművelésügyi miniszter első jelentését a terméskilátásokról. A jelentés szerint országszerte a legjobb kilátásokkal kecsegtetnek a vetések mostani állásai. Zalamegyében is a legjobb kilátások uralkodnak. Minden talpalatnyi föld be van vetve s a mezőgazdasági helyzet mai állapota annyira kifogástalan, hogy nemcsak a tavalyi háborús esztendő, hanem még az elmúlt békeévek tavaszi állapotait is felülmúlja.

Sve pošiljke, kaj se tiče zadržaja novinah, se imaju poslati na ime urednika u Csáktornya.

Izdateljstvo:
knjižara Strausz Sándora
kam se predplate i obznanje pošiljaju.

MEDJIMURJE

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povašljivi list za pak
Izlazi svaki tjeden jedanokrat i to: svaku nedelju.

Prodajna cina je:
Na čelo leta . . . . K 10—
Na pol leta . . . . 5—
Na četvert leta . . . 2-50
Pojedini broji koštaju 20 fm.

Obznanje se poleg pogodbe i fal računaju.

Odgovorni urednik:
ZRINYI KÁROLY.

Glavni urednik:
MARGITAI JÓZSEF.

Izdatelj i vlastnik:
STRAUSZ SÁNDOR.

Suradnik:
SRÁY FERENCZ.

Ruska navala je izgubila svoju jakost.

Naši i nemški šeregi se dobro braniju. - General Hindenburg je navalu počel proti rusu. - Vu Englezkoj spravišće držiju za mir. - Vu Irlandu se je opet buna počela. - Boj med Amerikom i Mexikom. - Kritični položaj pri Verduno. - Prva bitka vu Mexiki. - Englezia neda nazat Saloniku. - Zadnji dani vu Vaux festungu.

Kak stojimo na bojnomoj polju?

(M. J.) Ruska velika navala, koja se je zadnjega dneva majuša počela, nikak neće naprej iti, kajti naši, pak nemški šeregi se viteško braniju. Pak niti zbog velikih ruskih zgubickov je navala postati morala i izgubila svoju jakost.

Vezda se je zeznalo iz ruskih novinah, kaj je rus izgubil iz svoje silne vojske, s kojom je navalu počel. Četiri generalov i sedemnajst oberšterov je mrtvih, tri generalov i osam oberšterov pak oranjenih ostalo je na bojnomoj polju. Izvun toga čeli šereg drugih oficirov je mrtvih i oranjenih. Kuliko je prostih vojnikov vumrlo i pležerano, to se nemre znati sigurno po broju, ali jih je više kak 250 jezer. Samo pri Luck zvanom mestu su naše mašinaste puške jednoga celoga regimenta vuništile, tak da niti jedan živ i nepležerani vojnik nije ostal izmed njih.

Kajti je naših i nemških šeregov premalo bilo proti ovoj ruskoj silnoj navali, koju su ovi na malim mestu počeli, gda su naši vojniki svoje izvršili, morali su popustiti i nazaj retirirati. Ali gda su pomoć dobili, od onda rus nikaj nemre. Svaka navala njihova bude preobladana. Jeden mesec je tomu, da je rus navalu počel, ali od onda nikaj nije mogel dostignuti. Nasuprot naši pak nemški vojniki tiraju njihove čete nazaj vu ona mesta, odkud su došli.

Rusi bi vu svojem orsagu od njihovih odzetih zemljah tam radi želi, gdje smo mi orali, pak sejali, zbog toga su tak veliku vojsku si skup spravili. Ali dok bude se žitek dozoril, do ti čas budemo mi s Božjom pomoćjom opet nazaj dobili one ruske zemlje, koje smo lani od njih odzeli. Vu onih mestih je žetva kesnej kak pri nas, tak bude žetva naša.

Vu prošlim tjednu su vu sledećih mestih znamenite bitke bile:

Juniuša 18 ga su rusi pri Lopusnoju hoteli naprej doiti, ali ovdj jih je šomogyvarmegyinski regiment nadvladal.

Pri Grusiatiji je 20-ga juniuša nemški general Linsingen nadvladal ruske šerege, pak više kak 1000 izmed njih polovil.

Rusi bi radi prek Stir potoka doiti, ali naši i nemški šeregi se ovdj takaj dobro braniju. Strahovito mnogo su ovdj rusi izgubili, ar su naši vojniki vdilen pod orsačke ceste dinamita, pak puskenoga praha deli i gda su ruski šeregi na cestih maširali, su naši po drotu zdaleka vužgali puskenoga praha, pak dinamita, i vu nekoliko kilometrov dužini su ruski šeregi vu zrak leteli.

Zabadava su rusi tulko clovečje življenje alduvali, da nas nadvladaju, nikaj nebudu dostigli. To vre i oni sami znaju. Ono, kaj su malo vezda vu prvih dnevih dostigli, budu za malo vreme izgubili.

Dok su se naši i nemški šeregi ober Galicije borili na ruskoj zemlji, do ti čas, je nemški general Hindenburg dalje gori pri Dünaburgu navalu počel proti rusu 21 ga juniuša s dobrim uspehom. Ovdj je njegova vojska mnogo rusov vu suzanstvo odiralo, kojim se broj još nezna, ar Hindenburgova navala još traje.

Nemški šeregi su Raiminasto zvano mesto 20 ga prevzeli, pak su rusi prama Niemiru retirirali. Nadalje pri Kiselinu su nemci takaj zbili ruse, koji su se vu beg spustili. Samo pri Kiselinu su nemške čete 375 kvadrat kilometrov zemlje nazaj odzeli od njih.

Ruske, pak i englezke novine od toga pišeju, da bude taboru predi kraj, kak bi drugač bil, ar se je Kitschener englezki general i minister vu morju vtopil, kak smo to javili našim citateljem. Kitschener je zbog toga hotel vu Russiju iti, da cara i caricu, koji su proti dužemu taboru, nagovori, da nepopustiju. Ruske novine pišeju, da su rusi zbog toga počeli opet ovu novu veliku navalu, da bi barem nekaj nazaj dobili od njih odzetih zemljah. Tak i vu Englezkoj novine vezda više pišeju od mira, kak su predi govorile. Vu mnogih englezkih varasah su vu prošlim tjednu ljudi spravišće držali, da vladi preporučiju mir. Jeden million podpisov hoćeju si priskrbiti oni, koji za mir delaju, da te podpise vladi prekdaju.

To je dokaz, da su naši i naših saveznikah neprijatelji previdli, da nas nemreju

prevladati. Kajti pak nas nemreju prevladati, nema nikakov cilj, da se dalje vojuju.

Bar bi jim vre prava pamet jedenput došla, pak bi kraj napravili njihovomu krvoločnomu činu, s kojom su čeli svet vu oružje spravili.

Mi, pak nemci i s nami bulgari, pak turčini nesmemo popustiti, dok naši neprijatelji ne popustiju, ar smo ne mi počeli tabora nego oni.

Vu Irlandu su se bune opet počele proti englezu. Pobunjeniki su željezničke streke vu mnogih mestih pokvarili. Vu Dublinu su pobunjeniki navalili na temnice, gdje su oni zaprti bili, koji su se predi pobunili i njihov oslobodili iz temnice.

Vu Taljanskoj naša, a vu Francuzkoj nemška vojska po malen, ali sigurno napreduje. Naše pod vodom plivajuće ladje su opet sedem morskah ladjah prevrtale.

U ratu sklopljeni mir.

Obitelj Hauzer je sedela okolo stola kod obeda, ali danas jelo nije nikomu išlo u tek i svi okolo sedeći bili su snuždeni i spomenek nije onak ugodno tekel kak navadno drugda. Medjutim se je na tu zlu volju već duže u obitelji pripravljalo, kak se na oluju u zraku zna pripravljati, ali danas je buknuo. . . .

Jedan član obitelji je pri stolu manjkal, — Lujza, kćerka bogatoga fabrikanta Hauzera, — danas prvi krat i onda dalje za uvijek!

S Lujzom se je njezin otec gizdal i tko će ju jednoč k oltaru voditi, taj će morati ništo vriedan biti, i takovoga joj je otac izabrao u osobi sina nekog svog prijatelja, kojega je u sporazumu s njegovim otcem za muža svoje Lujze odlučil. To pak mu se je činilo tak stalno i sigurno, da mu kakovo protuslovlje od njezine strane niti na pamet nije došlo, a to tim više, jer su do sad uvijek njegove želje bile izpunjene, — morale biti izpunjene.

Lujza je samo prebledela, kad joj je otac svoju želu odkril, kaj je on držal, da ju bude razveselilo. On je prestrašeno pog-

lednu si kćerku, koja je samo moga zalostno kriknuti: »Dragi japek!« — te si rukami pokriti suzne oči.

Jedno pitanje je blisnulo iz njegovih očiju, koje je imalo odučiti vrhu sudbine dviju ljudi.

»Nikada!« — bil je njezin kratki odgovor, kojega tonus je zajedno i prošnju sadržavao. Ovaj način odpora bila je i njegova narav, pak ga je kćerka od oca si herbala, a na to je on znal i gizdav biti, da mu je kćerka odlučna kak i on sam, a sada??.. On je znal, da bi svaka rieč bila badava, pak ju niti nije nagovarati pokušal, samo joj je rekel: »Premisli si do sutra, — ja dalje neću govoriti, — ili — ili!« — Slobodno uzmi koga hoćeš, ali ne kak moja kćerka!« —

Ovoj očevoj odluci je sledila jedna bezsna noć. Otac je budan pomišljaval, kak će se to dokončati. Mati budna u plaću, kakti nad rakom svoje kćeri, a ova čvrsto odlučna, držeća se one: »Ti imaš oca i mater ostaviti i slediti muža!«

Ivan Verner bil je knjigovodja u Hauzerovoj fabriki. Kad je ov saznal za odnosaj svoje kćeri naprama svomu knjigovodji, dakako da mu je vrata pokazal, ali Verner je odmah dobil u drugoj fabriki službu, koja ga je omogućila svojom mladom ženom prilično ugodno, dakako malo stegnjeno po purgarski živeti. Ov njihov liepi mirni život samo se je onda znal zburiti, kada se je Lujza na svoju otcinsku kuću zmislila. Ali na jedan krat se je taj, samo po negda zburjeni život, temeljito do dna zburil.

Buknul je najme rat i Verner je bil pozvan pod oružje. To je bil na odhodku oproštaj od žene, suznih očuh, ali težki udarac su morali obojica podnašati. — I sada je Lujza ostala sama! Njezina duša je opala u žalost, te su joj dugi dani prolazili u najvećem strahu i skrbi za ljubeznim mužem, koj se je sada nahadjal na pogibeljnoj fronti, ktomu su se pridružile tmurne misli na otcinsku kuću, koju je morala ostaviti i to joj je sve dušu neizmerno tiskalo, pak ako je u svojoj samoći sanjarila o posietih, te u duhu videla si mater, kak bliedim licem duboko raztužena pred njom stoji, te ju plačuć hoće zagrliti, — pak ako je videla u duhu otcov pogled pri odlasku iz očeve kuće, zdeni, ukoečni pogled i nepomirljiv, — onda ju je hotela još ono malo jakosti, koja je u njoj bila, ostaviti; a kad se je onda ta fantazija opet razila, onda je ostala u takovom preraždraženom stališu, da se nije za ništa brinila i bilo joj je sve jedno... —

U fabrikantovoj kući zla volja nije hotela prestati, koja se je odhodkom kćeri Lujze u kuću zavlekla. Mati je proplakovala ciele bezsne noći, a otac je po kući rumoril u zloj volji, kaj drugda njegova navada nije bila, a sada je mater još više uzrujavalo. Dakako da bi on i sad u sebi bil ženal, da Lujza bude kod njega u kući kak i prije, ali prošnju u to ime ipak neće hotel saslušati. On nije nikada svoje već određene odredbe preinacil, niti zadanu rieč prekršil. Do sada mu je to lahko bilo, jer on do sada još svojom sudbinom nikada nije došel u skripac, da bi imal priliku izprobati, je li je jači od sudbine, to jest je li more ovo ili ono podnesti ili ne.

Dani su prolazili, bez da je Lujza kakovu viest od svojega muža dobila. Sve više u strahu, pisala si je mužu na bojno

polje, ali odgovora odnikuda, jedino kaj je sazuala je bilo to, da regimenta, u kojoj njezin muž služi, je podjedno u ogoju. To su bile njezine strašne muke, koje je na miesece podnašala. Svakog dana je zimičljivo pregledavala gubitke vojske u novinah, uvijek u strahu, da na jedan krat najde med opalimi i ime svoga muža.

I tako se je sbilo! — Na jedan krat pročita med opalimi i ime svoga muža. Lice joj prebliede i ciele tielo joj se zimičljivo stepe, kad pročita medju mrtvimi ime onoga, na koga je ona životom vezana. Nieka zima joj prolazi moždjane i srdce, te joj iz tiela gine čutenje i ona tu sad sedi nepom'čno kakti bez pameti, dok nepočne nad okolicom mrak padati. Sad se sva zmiešana digne, obleče, ili bolje rekuć nahiče na se neredno opravu i izide iz kuće. — Sada tekar, kad je vani medju ljudi, koji pred njom, za njom i mimo nje prolaze, probudi se u njoj život, a šnjim i sva nesreća, koja ju je proganjala. Beznadna zdvojnost ju je putem dostigla i sada eto sprovadjala. Zdvojna sirota samo ide te ide napred, niti nepazeć kuda ide, niti znajuć kamo ide; samo ide — bez cilja. Na jedan krat — glasni vrisk — čvrsti udarac od straga — ona čuti, da je silom oborena na zemlju, — sada jaki pritisek na prsa, — oko nje larma hrpe ljudi — i ona omeGLE...

Nieki naglo vozeći automobil se je na nju naletel, te ju na zemlju oboril i kako se je činilo, već su joj prvi kotači preko tiela presli. Odmah se je hrpa znatizeljnih sabrala, koja je postaloga automobila obkolila, i onda napredtiskala, kada su ranjenu u hodnik blizu stojeće kuće odnesli. Vlastnik automobila se je pomagacem pridružil. Sada se prigne nad njom te ju pogleda u lice i naglo se prestraši te se lievov rukom primje za srdce, za koje mu se je činilo, da hoće prestati tući.

»Lujza!« — prošapče kroz bliede ustnice, a onda ostane čekajući rieč pretraživajućeg ju liečnika.

»Jeli smrtno ranjena?« — zapita.

Liečnik kimne niečno glavom, — »ali vrlo pogibeljno!«

»Bili ju mogel sobom povesti?« — zapita, pružajuć svoju kartu.

»Ja mislim da bi, — a poznate li Vi tu gospu?« — zapita liečnik, dočim zajedno pročita i ime na karti.

Hauzer kimne glavom za znak, da pozna.

Kad su ju doma u sobu smiestili, došla je Lujza k sebi. Nagli pogled kroz sobu, a onda opet zapre oči. Njoj se je činilo, da sanja, kad je to sve poznato oko sebe videla; kaj pak se je nad njom prigibalo sve bliže i bliže k licu, to nije bila sanja, to je bilo lice materino, od žalosti naboreno, pak ipak se zadovoljno smiešeć. Ona je držala, da kćerka spava, po čem bude i takove slučaje uvijek sprovadjajuća groznica slomljena, te ju je posve tiho na usta kušnula, — em je njezino diete! —

Kak se je to već unapred predvidevalo, nastupila je pri prevození jaka groznica, a zatim su sledili dugi tjedni težke bolesti. Mati ju je v to vrieme dan i noć dvorila, te se je čas nadala a čas opet trepetala nad trpećom, kak je već bolest bolje ili gorje tekla.

A otac? — Sudbina je odlučila! Raztužen i potišten čekal je izlaz kćerine bo-

lesti. Da je po njem unesrećena bila koja poave stranjska osoba, bilo bi mu težko pri duši, makar da on baš nikaž nije bil kriv nesreći. Ali tu je sad bila njegova vlastita kći, koju su njegova kola u njezinoj najvećoj zdvojnosti zganila, kaj se nebi bilo dogodilo, da joj nije zabranil svoju kuću. Odsuda mu je bila izrečena iz Lujzinog bliedog lica i bliedih ustah, dok je zajedno samatorom stal kraj težko bolestne si kćeri postelje. Liečnik je doduše tvrdil, da će ozdraviti, ali on nije imal niti pojma o njezinom duševnom stanju, koje ju je još više tiskalo nego izvanjske oziede, te se je u to ime i bolest sada pogorsala. Anda se sada bolestnica pomoćju matere ispravi u postelji sa milim pogledom na oca, kojim je izrazivala prošnju za pomirenje te u to i posigala za njegovom rukom. Sad nastupi u njezinih prsih težko disanje, a tu stojeći roditelji se prestrase nad nesrećom, da budu morali opet sami ostati, — sada dapače sami, kak još nikada... —

»Ja idem k mojemu Ivanu!« — šaptala je u bludjenju — »na skoro ćemo biti opet sjedinjeni, — za uvieke... odprostite mi — i meni!« — Ivane — — si došel — po me? — —

Njezin pogled bil je uperen na tiho odpirajuća se vrata sobe, med kojimi je nieki bliedi muž stal, cije pognjeno tielo je sviedočilo, da je isti moral puno nevolje pretrpeti, — a to je bil njezin muž Ivan Verner, za kojega je kolal krivi glas — i u novinah je bilo krivo izviesćeno, da je u boju opal. — U tom hipu je krivo mrtvim izviesćeni klečal kraj Lujzine postelje, cije lice se je sada zarumenilo, te je ciele tielu pričelo drhturiti. Lahki posmiešak joj okružil usta te lahko se spuštajuć dole na vanjkuš, zapre oči i padne u duboki san, koj joj je u prvom hipu donesel odmor izmućenog tiela, a kasnije posvemašnje ozdravljenje.

Ona je ozdravela, rat je minul, otac njezin je sve odprostil i Vernera, svoga zeta opet uzal za knjigovodju i tak je bil u ratno doba sklopljeni mir u kući Hauzerovoj.

Em. Kollay.

Zadnji dani vu Csernovicu.

Od početka boja sad je već tretjiput došel Csernovic vu ruske ruke. Pervic su ga 1914-ga leta septembra tretjega zadobili i do oktobra dvajsetoga su ga u rukah držali. Ov dan su naše vitezke cete vu kervavi bitki vun zbile ruse. Ali samo kratko vrème sa ga mogli naši deržati. Novembra dvajstisedmoga opet su rusi ulazili vu glavni varaš Bukovine i tam su bili do 1915-ga februara sedemnajstoga.

Obedvapat svrhu toga smo morali varaša sprazniti, jerbo neprijatelj pri Hlinici od Csernovica na zapad preč Pruth vode je došel i stém bi lahko za hrbet bil došel onim, koji su varaša branili. Okolo varaša i onda su velike bitke bile, ali niti sdalka né takve, kakve su sad pri Pruth vodi bile.

Vu prvi naši offenzivi i rusi sami su pazili na Csernovic varaš, ali i naši su se trsili, da skim menjši kvar napraviju vu varašu. Odsnutrašnji varaš je poleg toga čeli ostal i samo odsvuna su zgorele nekoje hiže. Stanovniki koji su vu varašu ostali, poprilički né su vnogo terpeli i na veliko čudu rusi né su je porobili. Negda su iz varaša

vun morali iti, onda su počeli robiti i vužgati, ali k tomu ne su već imeli dosta vremena, jerbo hitro su naše čete vu varaš ulazile i rusko nakanenje su preprečile.

Sad, tretijput pupo vu zločestim položaju je bil varaš, kak pervič i drugoč. Preblijuču ruske čete hotonce na varaš naperile štuke. Tarangul csernovički polgar-mester već je trojčku nečelju na plakati opomenul stanovnike, da rusi vu takve pozicije su došli, odkud lahko budo varaša strélali mogli, takodjer opomenul je stanovnike, da rusi za kratko vréme zasegurno budo vekše i višeše zidine na cilj zeli. Komaj su plagalline nakelili po sténah, već se je pod varašom strahovitno strélanje započelo i čeli šereg granatov je vu varaš opalo. Stanovniki su sad pobegli. Koj je samo mogel, skup je pobral svoje siromaštvo i od putuval je. Več kak deset jezer stanovnika je ov dan ostavilo varaša. Iz kolodvora jeden vlak za drugim je išel proti Dornawatri. Proti Kolomeji već su ne pustili niti jednoga vlaka, jerbo pri Okni i Dobronantu stakvom silom su došli rusi, da su naši prek Pruth vode na južni kraj morali se poteći i stém je od zapadne strani željeznica rusom došla vu ruke. Naše pozicije su sad čisto pod varašom stale. Jako zereče bitke su se sad započele vu kojih su rusi višeput probali prek Pruth vode dojtii, ali naše vitezke čete jeden za drugim su je nazat zbile. Vu ovim vremenu varaški i svakojački drugi činovníki već su se s pakovali i ođputuvali su. Namjestnik i nadbiskup opet su vu Donawatru se preselili, gde su i prveše vréme stanovali.

Samo redarski zapovednik je ostal do zadnje minute vu varaš, ali kancelarije, sva službena pisma i reštante su već predi vun spravili iz varaša.

Sliedeće dane podjednoma se vekšo strélanje čulo po okolici. Čemerne bitke su se započele i od dana, do dana više—više granatov je opalo vu varaš. Vu odsvunašnjim varašu već su nekoje hiže šrom rezstrélali rusi, takodjer i jednoga špitala, na kojem je s čerlenim križom zastava bila. Više granatov je opalo na kolodvor, kojega su porušili. Sad je soldačko zapovedništvo na glas dalo stanovnikom, da brčas za kratko vréme presiljeno bude varaša ruscm prek dati. Na to su još i oni ođputuvali, koji su vu varašu ostali i ne su šteli taki odbejžati. Opet su naphani vlaki išli jeden, za drugim, ali nesreća nikakva neje se pripetila. K tomu pak došel je glas, da su rusi i vu Romaniju vdrii i s bog toga još bolje su se žurili ođputuovati. Straho su bili stanovniki, da rusi prek Romanije dojdeju i tak obkoliju varaša, da već ne bude moči vun vužji.

Barem su bitke isker pod varašom trajale, itak je naj lepsi red bil vu varašu. Naše čete takodjer ov dan su počele iz varaša vun laziti jerbo pri Pruth vodi stojeće pozicije strahovitno su strélali rusi. Ov dan su počeli rusi i odsnutrešnjega varaša strélati. Jeden granat je vu nadbiskupovu rezidenciju se započil. Sad je odredilo soldačko zapovedništvo, da ostavi pri Pruth vodi stojeće pozicije, jerbo drugáč rusi celoga varaša širom rezstrélaju. Čete su vu naj lepsim redo ostavile svoje pozicije. Samo negdi-negdi se je pripetilo, da su i po vulcah se neprijateljji pograbili, ali to je nikaj važnoga ne bilo. Samo jako malo stanovnika je ostalo vu varašu i ovi su na red

pazili, doklam se rusi došli. Rusi su jako hitro vu varašu se postavili. Komaj za jedno vuru, kak su naši od Pruth vode ođišli, već su rusi vu varašu bili.

Kad su rusi vu varaš ulazili, taki je došel glas, da Miklós car i Brusilov general vu Csernovic dojdeju. Soldačija v generalom paradom čeka cara.

Ruske novine pišeju, da vu varašu ruske bombe dosta veliki kvar su napravile. Bombe vnogo hz su sporušile i negdi čele vulice su zgorele.

Takvi su bili zadnji dani vu Csernovicu, kojega smc presiljeni bili za jedno kratko vréme rusom prek dati.

Morebiti, da nebude dugo rus gospodar vu Bukovini, s božjom pomoćjom i s našem vitežtvom, kak smo ga već višeput, tak i vezda ga budemo za kratko vréme vun pretirali.

Pësma od jednoga vojnika.

Čopor Mihalj zvani,
V ruskim pokopani,
Rusija nemila,
Njega je vmorila.

Neje misli ovo,
Niti senjal ovo,
Kaj bi moral vmreti
Vu toj Ruskoj zemlji.

On se je spričavao,
Zenicu vuzavao,
Za kćerkicu viknul,
Dušicu je spustil.

Sestrice i brati,
Njega su vuzvali,
Japek i mamica
Žuško se plakali.

Dva brata sem imel,
Doma je ostavil,
Dve sestre je imel
V žalosti ostavil.

Onda sem ođišel.
V Rusku vojovati,
Gde sem tužen moral
Smrt svoju podnesti.

Več se namo nigdar
Više spominali,
Nit jeden drugoga
Milo već vuzvali.

Moje mlado tělo,
V grobu je posehlo,
Su me pokopali
Za me nate znali.

Muraráthát.

Tam vu mestu malim,
Vu selu Svibovskim,
Sem ostavil ženu,
Vu svem mi povoljnu.

S Bogom mi ostante
Japek i mamica,
Brati i sestrice
I sva rodbinica.

Vezda ja vuzavam
Brati moji mili,
S Bogom mi ostante
Več me nate vidli.

Vmorila je mene
Jedna ruska kuglja,
Koja mi je ran vu
Glavu doletela.

Nebum mogel žena
Tebe već videti,
Kćerkicu jedinu
Vu ruke prijeti.

Nejde već vu cirkvu
Bogu se moliti,
Ar je v tudjem mestu
Zemljicom pokriti.

Daj mu Bože mir i
Pokoj vekivečni,
Svetlost vekivečna
Naj mu navék svétli.

To ti pak ja rečem
Bratec tvoj najmlajši,
Ovo bu ti znamen
Pokoj vekivečni.

Hammer Ferenc.

Kak jurišaju rusi?

Jeden oficir koj je vu ruski offenzivi pležerani bil, ovak povéda rusko jurišanje:

Još je ne pelda bila vu ovim velikim svétnim boju, gde bi tak nemiloardno bili dali rusi naroda fondati, kak su sad vu ovi offenzivi. Ruski štuki niti onda su ne vtihnuli, kad su već ruski pešički vu naših jarkah bili i poleg toga ruski granati su ravno tak ruse poklali, kak i naše. Vu najveksim ognju od svoje strani, su morali rusi na šturmu iti i kad su vu naše jarke vdrii, ruski granati ravno su tak zakopali ruske pešičke kak i naše.

Rusi su odzaja još jedno pešičku liniju imali, koji je odredjeno bilo, da samo onda smé iti na šturmu, kad vu jarkah sve vtihne, tojest kad braniteljji i ruski šturmarji jednako budo vuništeni, jednako budo skup ležali po jarkah.

Prvi ruski red neje mogel nikak vun vužti iz ognja ruskih štukov, ali ruski kanoneri ne su stém zadovolni bili, da pod šturmum podjednoma strélaju vu naše jarke kam su već, onda ruski pešički vdrii, neg takov ogenj su jim davali za hrbet, da niti jeden se je ne mogel nazat obrnuti. Moremo si misliti, kuliko naroda je vu tak be-dasti šturmi doli opalo.

Takvo šturmu je još nigdar ništi ne videl. Najmenje četiri sto jezer rusa je doli opalo ili pležerano bilo vu ovim nemiloardnim jurišu. Na bukovinskim frontu Lesički generala šereg zgubil je četiri generale i trinajst generalo ovoga šerega tesko je rajeno bilo. Rusi sami valujeju, da dva korbakomendate, četrinajst generalov i sedemnajst brigadérušov su zgubili za koje oči-vestno znaju, da su mrtvi.

Med oficiri Brusilov generala i francuzki oficiri su bili, najmre pak pri štuki, koje su sami francuzki oficiri ravnali. Još niti jedenput su ruski štuki ne takvo ulogu igrali vu boju. Vnogo više štukov su na skupljali, kak predi, najmre pak na bukovinskim frontu i na okolici Lucka. Med štuki su bili i japanski zmehki štuki i možari.

Vidi se, da rusi vnogo su se navčili pri Gorlici i da su ne mogli tak fronta predreći, kak su naši tam, tomu su ne rusi krivi, neg naš centrum, kojega je niti ov prelenjski ogenj ne mogel genuti z mesta. Ovdii su takodjer francuzki oficiri zapovedniki bili pri kanoni i hurmasti ogenj su davali na naš centrum. Nezmerno municije su ponucali, ali cilja ne su mogli pčistići. Naš centrum još i denes tam stoji, gde je i od počeka offenziye.

Rusi vekšo stran municije su od jancov i od Amerike dobili. Sve štuke kojji voziju i niti jednoga kanona nemaju na motor složenoga. Naši zrakoplivci pri Styr vodi više štukov su vidli vu blati, koje su rusi ne mogli vun spraviti.

Od ruskih kolenikov duga je ne bilo nikaj čuti, sad su opet na bojnom polju i naši pešički vu čuda mestah su morali s kozaki i ruskami husari vojovati.

Pešičke su po stari navadi tirali vu segurno smrt. Na dan po deset, petnajst šturmih je bilo, navék dvanajst trinajst švarmlinijami. Za švarmlinijami su stali ruski žandari, koji su odmah smašinpuskami strélali na svoje ljudi, ako su malo postali ili odnemogli. Tam, gde su naši pešički ili pak kanoni zastavili rusko offenzivu i prve rede čisto doli pokosili, iz zemlje nove linije su vun zrasle, koje su prek svojih mrtvih vdirale na naše pozicije. Vu šturmi imeli su rusi na pomoć belginske automobile. Na ovih automobilih menjši štuki su složeni, ali samo tam je moči nucati, gde su dobri puti. Veliki hasen su ne zeli rusi ovim automobilom. Najvišeput su je nucali na svoje ljudi, kad su retirérati počeli.

Mi smo pri Gorlici 174 jezer zdravih rusov vlovili, 128 štukov i 368 mašinpškkih zaplienili. Proti tomu rusi sad pišeju, da oni su pak vu ovi offenzivi 150 jezer naših zarobili, 163 štukov i 266 mašinpškkih zadobili.

Rusi malo preveč zarobljenikov pišeju, mi znamo, da ne su tuliko naših prijeli, barem i to znamo, da koji su vu jarkah bili, one su s vekšim brojom vlovili.

Štuki koje smo sad vu Bukovini zgu-

bili svi su još od 1876-ga leta, dakle s med noveših štukov nikaj ili pak samo nekoga su dobili.

Štuki su s vekslnoma tak nastavieni, da neje moći s njimi vužiti, ako neprijatelj prek linije vdere. Dakle na to već svaki zapovednik napre računa.

Mi tak mislimo, da Brusilov samo svrha toga se štima s našemi zarobljeniki i s našemi štuki, da stēm lezi zataji svojega strahovitnoga zgubička.

KAJ JE NOVOGA?

Četiri brati u taboru.

Božek milostiven z nebeske visine,
Ogledni se na nas medjimurske sine!

Koji smo vu vojni i v težkim taboru,
Gda se zla vživamo na tom grešnom svētu.

Ah jaj meni tužnom, moral bum vumrēti,
Od velke žalosti z svēta preminuti.

Kada sam bil mali, otec su mi vmrli,
Ve, da sem odrasel, mamu zakopali.

A ta tretja žalost, gdē se zla vuživam,
Mi je tužen tabor, tam svoju smrt čekam.

Doma sam ostavil ženu, dece male,
Ženu, drobnu decu i sestrice mile.

Vi dečica mala nate me poznala,
Za moju spodobu nigdar nate znala.

Bratci moji mili, kak smo se rezišli,
Vu ti tužen tabor jesmo svi odišli.

Odišel najmlajši vu to rusko polje,
Ta črna zemljica vre pokrila ga je.

Odišel je drugi z tužnu Galiciju,
Dobil je vu sebe jednu smrtnu kuglju.

Vu to rusko polje odišel i tretji,
Gde se zla vuživa, ruske kuglje broji.

Ruske kuglje brojil, izbrojil je jednu,
Koja mu zranila njegvu lēvu nogu.

A ti štrti dišel v bosinske planine,
Gdē se on tuguje za dečice mile.

Budi jim na pomoč otec Bog nebeski,
Jezuš i Marija i svi dragi svetci.

V lēpim Medjimurju ostal je sam peti,
Gde mu je veselo svēta se vživati.

Dragi bratci moji, ovak je na svētu,
Kada se rezidu, nigdar skup nedođu.

Japek i mamika bi se rezplakali,
Za ov tužen tabor, da bi oni znali.

Ali da vre tužni zdavnja počivaju,
Vu hladnoj zemlici, na tužnem cintoru.

Budi jim na pomoč Jezuš i Marija,
Jezuš i Marija, ti sveta devica!

Aranyos-Marót.

Csrep Janoš
iz Dráva-Szt.-Ivana.

— Prošnja. »Muraköz—Medjimurje«
zvane novine su s juliša mesec 1-im u
XXXIII. god. tečaj III-imi četvrt leta stupile.
Prosimo naše poštvane predplatnike, naj
nam vu novim fertalju predplatne zaostatke
čim predi pošleju i predplate ponoviju. S
pozdravljom izdateljstvo.

Predplatna čena je od 1916. juliša 1-ga:
Na čelo leto . . . . . K 10—
Na pol leto . . . . . » 5—
Na četvrt leto . . . . . » 2 50

Pojedini broji kostaju 20 fillera.

— Boj med Amerikom i Mexikom.
Amerikanske čete ulazile su još pred ne-
kojim mesecom vu Mexiku. Potlam je Mexi-
ka zahtēvala od Amerike, naj odmah vun
potegne svoje čete. Amerika neje štela to
napraviti i svrha toga mexikanerske čete
su vu jednom mestu obkolile jedno ameri-
kansko kompaniju i sve su doli vudrile tak,
da niti jeden clovek je nē živ ostal.

Amerika 250 jezer soldacije hoče vu
Mexiku poslati, za koju tak veliju, da ni-
kakvo formu neju je moći preobladati, jerbo
po čelim orsagu su visoki bregi i ako ju
što podjarmiti hoče, barem tuliko vojnika
mora imati, kuliko svi europeinski vladari.

Nam ovaj boj tuliko na hasen bude,
da Amerika nebude više tuliksne municije
pošilala vu Europu našim neprijateljom.

— Englezka offenziva. Englezi no-
vu obćinitu offenzivu hočeju započeti i kak
se čuje, čisto po drugim plamu, kak rusi.
(To znamo, da englezi nebudo milijun voj-
nika alduvali.) Od Arrasa proti Lensu već
ručiju štuki. Nove i trde bitke budo i na
Ipern frontu, barem je tam već veliki cin-
tor iz englezkih mrtvih. Nekoja h'ljada eng-
leza je ostavilo tam svoje zube.

— Kritični položaj pri Verdūno.
Englezke novine pišeju, da francuzi vu kri-
tični položaj su došli pri Verdūno. Več neje
moći tajiti, da nemci odlučno su preobla-
dali francuze i od dana do dana približavaju
se k svojemu cilju. Francuzki zapovedniki
sami veliju, da Verdūna moraju zgubiti.
Razmi se, da francuzke novine sad tak pi-
šeju, da nebude jim duže vrēdno Verdūna
braniti i ako ga jedenput nemci zadobiju,
to jim, kakti francuzom nebude na nikakvo
škodu.

— Linsingen vu Volhiniji. Ruski
front od potlam kak su i nemci pod zapo-
vedjom Linsingen generala pustili vu boj,
čisto se je drugač složil. Neprijatelj nemore
nikam dale dojt. Tam je moral postati, kak
je vu veliki offenzivi prve dane došel. Rusi
dan, na dan se navaljavaju na naše pozici-
je, ali navēk je naši kervavo nazat zbijeju.
Vu Volhiniji ruske čete od korače, do ko-
rača nazat teščimo, centrum naš pak močno
stoji pod čelom ruskom offenzivom, barem
rusi i ovdj su probali liniju predrti i svrha
toga velike šerega su ovdj naskuplali. Vu
Bukovini naši šeregi vu takvim mestu su
se nastavili, gde se puno leži moreju bra-
niti. Tam takodjer višeput su nazat zbili
rusku šturmu. Rusi bi podsiloma radi za-
dobili Kovel varaša, ali Brusilov general
denes je ravno tak dalko od Kovele, kak
je bil, kad je offenzivu odredil.

— Kad budo rukovali. Zanemiti glas
je došel od onih, koji su na zadnji stelingi
za soldata ostali. Jedne novine iz Szegeda
tak pišeju, da juliša 14-ga budo morali
rukovati s vun poljodelavcov, koji do sep-
tembra prvoga moreju doma ostati. Stareši
pak do petdesetoga leta od augustuša 31 ga,
do septembra 12-ga budeju na stelingi.

— Zadnji dani vu Vaux festungu.
jeden englezki novinar spisal je, kak je pro-
pal Vaux festung.

— Juniuša prvoga tak su počeli nemci
strēlati, da su francuzi morali ostaviti prvo
liniju. Juniuša drugo festung je čiato obkol-
jeni bil i nikaj je nē bilo moći već nuter
poslati. Vnogo su terpeli francuzi vu fes-
tungu od žedje, jerbo vodu nē su imali nu-
ter. Samo negda, negda je jeden ili drug s

velikom mukum mogel malo vode pres-
krbeti. Ali kaj je to bilo tuliksno mu narodu.

Zadnja prijava koju su francuzi iz fes-
tunga vun poslali ovak je glasila:

»Proti zadnji minuti se preblizavamo.
Oficiri i vojniki zvršili su svoju dužnost.
Živila Francuzka! Rajnal major.«

Juniuša sesloga je bil zadnji dan. V
jutro nekoji su vun skočili iz festunga. Od
ovih je malo štēri živ ostal. Juniuša sed-
moga su već nemci bili vu festungu, kojega
su tak rezstrēlali, da je kamen na kamenu
nē ostal.

— Prva bitka vu Mexiki. Iz Ams-
terdama pišeju, da Amerika i Mexika ne-
moreju se već sđobra naravnati. Pri Carrizi
Trevind mexikanerski general obkolil tristo
amerikanskih kohenikov i tak dugo je dal
nanje strēlati, doklam je samo jeden clovek
bil živ. Poleg toga Amerika brscas boja bu-
de poručila Mexiki.

— Lemberg. Juniuša dvajstidrugoga
je leto minulo, da Böhlm Ermolli generala
šeregi su vu Lemberg ulazili. Za jeden tije-
den se je to pripetilo, kak smo pri Gorlici
predrli ruskoga fronta. Pred varašom stoje-
će čete sirom su naši rezbili, jeden landwer
regiment pak šturmun je zadobil Rzezna
festunga. Stēm je odprti bil put vu Lem-
berg, kam su naše prve čete popoldan ob
četrti vuri ulazile. Varaš je ves zastavami
bil okinčeni i strahovitno veselje je bilo
med stanovniki. Za tem su naši dale išli i
za nekoji dan su prestupili rusku granicu i
varaša, za varašom prevzeli i veliki falat
zemlje gidavoga cara. Sve pak je to ravno
pred leto danom bilo.

— Englezija neda nazat Saloniku.
Vu Englezkim već svaki zna, da grki ne-
budo dobili nazat Saloniki varaša, jerbo
ga englezi budo posvojili i nebudo ga više
ostavili. Vu najbolšim položaju Srbiji ga
budo odпусти, to su ji obečali za to, da
pomaže antantu na Balkanu. Sad još i to
zahtēva antant od Grčke, da odmah mora
doli deti oružje, drugoga kormana zebrati i
takve činovnike imenuvati, koji antanta bu-
do služili vu svakim položaju.

— Linsingen dalje napreduje vu
Volhiniji. Na ruskim frontu jednako stoji
položaj. Vu Bukovini i Galiciji naši šeregi
dan, na dan nazat zbijeju ruske čete. Vu
Bukovini već nekoji dan, vu Galiciji pak već
više tijeđnov niti jeden koračaj nemoreju dalje
rusi. Medtem toga pak vu Volhiniji podjed-
noma teščiju ruske nezat. Rusi proti Lucko
retirēraju, barem svigdi, gde se malo zas-
taviju jako se braniju. Rusi dan, na dan
friške rezerve dobiju, ali niti tak nemoreju
Linsingenovu offenzivu zastaviti. Brusilov
nemore tak se navaliti na naš centrum, kak
je to od kraja štēl. Naš centrum trdo stoji.

Pėsma od dobre prijateljice.

Vu ime svih razkošanov
Pišem rēči neštēre,
Tužno malu slovu jemlem
Od Szmolkovics Marije.

S Bogom! s Bogom svi ostanite
Ki ste mene poznali,
S Bogom mi svi ostanite,
Dok se bumo videli!

Bila je vu dvajstih letih
Morala je oditi,
Kak je nestalen naš život,
Moreš ztoga videti.

Jenkrat bumo se vre zišli
Pred sudnikom Jezušom,
Ruku bum vam tam podala
Svim vam dragim poznancom

Pomoči joj nisu mogli,
Morala je vumrēti,
Bog ju je k sebi vzel, ar ju
Kre sebe štēl imeti.

Dragi svi moji domači
Nist se tuguvat najtel
Či sem se morala dpravljat
V Jezušove zaruke.

Tak vu miru naj počiva
Telo v hladnoj zemlji,
Duša pak veselje vživaj
V raju, tam med angjeleci.
Naj bu človek star, ali mlad,
Nemre mimo smrtinih vrat,
Srečno daj nam Bog dospeti
Vu večni raj skroz tih vrat.
Tam med angjelim vesela
Pred zaročnikom stoji,
I bu Njemu pesmu pévia,
Lépu, da ga s tem dičli

Srečna duša tam ve hodi
Po svetlosti večnosti,
Milij Jezus ju ve vodi
V dvoru svoje milosti.
Večnem raju se spreha
Nam na proti se sméje,
Ruku pak nam ve podava,
K sebi samo nas zove.
Gospone svim věrnim dušam
Pokoj i mir daj njim, daj!
Naj počivaju vu miru,
Večni život njim podaj!

Kutnyák Anika.

GABONA ÁRAK/CIENA ŽITKA

MÉTERMÁZSA	1 MÉTERCENT	K
Buza	Pšenica	36.—
Rozs	Hrč	28.—
Arpa	Jetmen	28.—
Zab	Zob	28.—
Kukorica uj	Kuruza suha	29.—
Féher bab uj	Grah beli	40.—
Sárga bab	Grah zuti	40.—
Vegyes bab	Grah zmešen	40.—
Kendermag	Konopljeno seme	50.—
Lenmag	Len	55.—
Tökmag	Koščice	110.—
Bükköny	Grahorka	32.—

Egy jó erkölcsű fiu

tanoncul

felvétetik

Mayer Jakab
vegyeskereskedésében
Muraszerdahely.

Egy nyomdász
és egy

papírkereskedőtanuló
felvétetik

Strausz Sándor

könyv- és papírkereskedésében, könyv-
nyomdájában Csáktornyan.

Káztat vennék

Csáktornyan,

jó karban állót és csak a
főutcákban.

Szíves ajánlatokat kérek
az ár megjelölésével

Postfach 29. Pettau.

Hajdina vetőmag,

míg a készlet tart, kapható:

ifju Neumann Miksa cégnél
Csáktornyan.

Hajdina sjeme za sejati,

dok drža zaliha, dobiti moči

pri mlad Neumann Miksa firmi
na Csáktornya.

Értesítés.

Tisztelettel hozzuk köztudo-
másra, hogy a pénzügyviszonyoktól
indítva, f. évi július hó 1-től
kezdődő érvénnyel 4%-ban álla-
pitottuk meg általános betét-ka-
matlábunkat.

Özv. Filo Vinczéné.

Csáktornya Vidéki Takarékpénztár
Részvénytársaság.

Legújabb háborús térképek!

Bródy-féle EGYPTOM és a NILUS
KÖRNYÉKI ORSZÁGOK
HÁBORUS TÉRKÉPE.
KISÁZSIA és a BAGDADI
VASUT HÁBORUS TÉR-
KÉPE. Ára 1.50 kor.

Bródy-féle SZALONIKI és KÖR-
NYÉKÉNEK HÁBORUS
TÉRKÉPE. Ára 1.— kor.
Kapható:
Fischel Fülöp (Strausz Sándor)
könyvkereskedésében - Csáktornyan

Értesítés!

Van szerencsénk t. betevőink tudomására
hozni, hogy a pénzügyviszonyok kényszerítő
hatása alatt 4%-on felüli kamatozású beté-
teink kamatlábát fél százalékkal mai nap-
tól kezdve leszállítottuk.

Uj betéteket 4%-kal kamatoztatunk.
Csáktornya, 1916. július 1.

Csáktornyai Takarékpénztár
Részvénytársulat.